

Onderwerp : Voorjaarsnota 2019

DM-nummer : 1503031-v9

AB-vergadering: 26 juni 2019

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

de in de Voorjaarsnota 2019 (DM1503211) geschetste ontwikkelingen van categorie 1 en de aangegeven dekking hiervan, alsmede de doorwerking hiervan in de tarieven voor de heffingen in de begrotingsjaren 2020-2023, als eerste bouwsteen voor financiële en inhoudelijke uitwerking van de ontwerp-begroting 2020 te hanteren.

Advies gecombineerde commissievergadering BMZ/SKK (6 juni)

De commissie adviseert de concept-Voorjaarsnota 2019 door te geleiden naar het algemeen bestuur. Daarbij heeft de commissievergadering gevraagd om duidelijker aan te geven dat bij de uitwerking van de (meerjaren)begroting 2020 zowel de ontwikkelingen uit deze voorjaarsnota als de ontwikkelingen uit het coalitieakkoord worden betrokken. Tevens is gevraagd om bij de ontwerp-begroting 2020 invulling te geven aan de motie 'Zicht op tariefsontwikkeling' (13 december 2017, ChristenUnie) en hierbij de motie Belastingoverschot Gebouwd (27 juni 2018, AWP) te betrekken. Het dekkingspercentage van deze reserve bedraagt ultimo 2018 28% en ligt daarmee boven de bandbreedte.

Reactie van het college op advies commissievergadering

In het bestuursvoorstel zijn (grijs gemarkeerd) aanpassingen doorgevoerd zodat duidelijker is dat bij de uitwerking van de (meerjaren)begroting 2020 niet alleen de nu voorliggende voorjaarsnota wordt betrokken, maar nadrukkelijk ook de nieuwe ontwikkelingen vanuit het eind mei gesloten coalitieakkoord als bouwsteen worden meegenomen.

Door de verkiezingen en de vorming van het college is de voorjaarsnota dit jaar minder beleidsmatig van aard dan andere jaren. Juist het coalitieakkoord van De Stichtse Rijnlanden vormt belangrijke input voor de vormgeving van het beleid in de komende jaren en daarom is het van belang dat de nieuwe ontwikkelingen die uit dit coalitieakkoord voortvloeien, worden betrokken bij de totstandkoming van de (meerjaren)begroting 2020, naast andere relevante nieuwe ontwikkelingen zoals mogelijk het begin juni gesloten coalitieakkoord van de provincie Utrecht.

Om die reden is er ook voor gekozen om bij de Voorjaarsnota 2019 wel een dekkingsvoorstel op te nemen, dat betrekking heeft op categorie 1, maar in dit stadium niet een volledige doorrekening naar belastingtarieven, lastenontwikkelingen en egalisatiereserves bij te sluiten, omdat nu nog niet bekend is welke nieuwe ontwikkelingen in welke mate hierin gaan doorwerken. Bij de ontwerp-begroting 2020 wordt de meerjarenbegroting per programma uitgewerkt en ook doorgerekend naar een meerjarenbeeld voor belastingtarieven en de ontwikkeling van de reserves per belastingcategorie.

Bij de doorrekening naar de belastingtarieven wordt de kostentoedeling gehanteerd conform de uitkomst van het Kostentoedelingsonderzoek 2019 dat ten behoeve van de technische herziening van de kostentoedelingsverordening is uitgevoerd. Het voorstel tot wijziging van de kostentoedelingsverordening ligt op dit moment 'in de spraak'. Ter informatie wordt u het voorstel tot wijziging van de kostentoedelingsverordening met daarbij een korte toelichting en het onderliggende onderzoeksrapport toegestuurd.

Toelichting

Voor u ligt het bestuursvoorstel bij de concept-Voorjaarsnota 2019. Deze nota is tot stand gekomen in een proces dat grotendeels parallel heeft gelopen aan de coalitiebesprekingen. Deze besprekingen hebben pas kort voor de commissievergadering van 6 juni geleid tot een coalitieakkoord. Daarom heeft het vorige college nadrukkelijk gekozen voor een beleidsarme voorjaarsnota waarin alleen de 'onuitstelbare ontwikkelingen die voortvloeien uit het huidige beleid', in het vervolg categorie 1, zijn verwerkt. De andere, meer beleidsmatige ontwikkelingen, zijn betrokken bij de coalitiebesprekingen en verwerkt in het coalitieakkoord. Voor de uitwerking van de meerjarenbegroting bij de ontwerp-Begroting 2020 worden beide documenten als bouwsteen gebruikt: zowel de ontwikkelingen van de nu voorliggende voorjaarsnota als de ontwikkelingen die zijn opgenomen in het coalitieakkoord worden verwerkt in de meerjarenbegroting.

Omdat deze, vanwege het onuitstelbare karakter naar verwachting niet ter discussie staan, zijn de ontwikkelingen van categorie 1 in de Voorjaarsnota 2019 verwerkt en ook doorgerekend in een dekkingsvoorstel. De ontwikkelingen uit de overige categorieën zijn tijdens de coalitievorming besproken en verwerkt in het coalitieakkoord. Dit coalitieakkoord wordt nadrukkelijk betrokken bij de uitwerking van de ontwerp-Begroting 2020. Op deze wijze is het toch mogelijk om in de zomer een ontwerp-Begroting op te stellen waarbij alle ontwikkelingen zijn afgewogen.

In de ontwikkelingen, die in het kader van de meerjarenraming bij deze voorjaarsnota in beeld zijn gebracht, is een vierdeling aangebracht die leidt tot onderstaande categorieën:

1. Onuitstelbare ontwikkelingen die voortvloeien uit het huidige beleid;
2. Ontwikkelingen die gevolg geven aan staand beleid en die mogelijk te faseren zijn;
3. Beleidsmatige ontwikkelingen;
4. Aflopend meerjarig incidenteel beleid.

In de bijlagen 1 tot en met 4 van dit voorstel zijn onderbouwingen en specificaties van de ontwikkelingen van bovengenoemde categorieën opgenomen.

In onderstaande tabel zijn de financiële consequenties van de vier categorieën ten opzichte van de begroting van 2019 weergegeven:

Financiële consequenties ontwikkelingen per categorie

Categorieën	alle bedragen t.o.v. 2019			
	2020	2021	2022	2023
Categorie 1: Onuitstelbaar	3.401	3.728	4.019	3.987
Categorie 2: Gevolg geven aan staand beleid	2.625	2.700	2.775	2.575
Categorie 3: Beleidsmatige ontwikkelingen *	PM	PM	PM	PM
Categorie 4: Aflopend meerjarig incidenteel beleid	-	420	1.255	1.255
Totaal ontwikkelingen Voorjaarsnota 2019	6.026	6.848	8.049	7.817

Ad *: de ontwikkelingen onder categorie 3 zijn op dit moment nog niet goed te kwantificeren

De ontwikkelingen van categorie 1 zijn verwerkt in het financieel kader van deze concept-Voorjaarsnota 2019. Onder het kopje 'Financiële aspecten' wordt in dit voorstel nader ingegaan op de financiële consequenties van deze ontwikkelingen en de dekking van de netto-kosten inclusief deze consequenties.

Kaders

- de artikelen [98a](#) en [108](#) van de Waterschapswet;
- de artikelen [4.2 tm. 4.26](#) van het Waterschapsbesluit (AmvB);
- de ministeriële '[Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen](#)';
- de '[Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden](#)' (AB-besluit van 30 juni 2010), de artikelen 2 en 4 hiervan vormen de grondslag voor de voorjaarsnota).
- de Beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen ([AB-vergadering 8 november 2017](#), agendapunt 3.2, 3^e bijlage 'Nota res. en voorz. 2017-2023').

Welk waterschapsdoel is aan de orde (uit overzicht 'Indicatoren Waterkoers' in de begroting)
Het zijn van een betrouwbare en servicegerichte overheid.

Financiële aspecten

Samenvatting van het financiële beeld VJN 2019

In de onderstaande tabellen is de stand van zaken samengevat van het financieel kader, uitgesplitst naar watersysteem- en zuiveringsheffing en de ontwikkeling van de kosten in categorie 1; Onuitstelbare ontwikkelingen die voortvloeien uit het huidige beleid (in bijlage 1 van de concept-Voorjaarsnota is de onderbouwing en een specificatie opgenomen). In dit financieel kader zijn de belastingopbrengsten vanuit 2019 geëxtrapoleerd op basis van de verwachte indexering.

Dat het financieel kader voor de watersysteemheffing krap is, was ook vorig jaar al duidelijk. Bestuurlijke keuzes bij de voorjaarsnota van 2018, die zijn verwerkt in de Begroting 2019, hebben ertoe geleid dat de ruimte nu negatief is. De hogere kosten van het bestrijden van exoten en het onderhoud van de oevers werken door in de meerjarenraming. Dat geldt ook voor de uitbreiding van de stimuleringsregeling met jaarlijks € 200.000 die naar aanleiding van de motie in de basis is verwerkt. Inclusief de 'onuitstelbare ontwikkelingen die voortvloeien uit het huidige beleid' loopt het tekort bij de Watersysteemheffing de komende jaren op van € 3,691 miljoen in 2020 tot € 4,168 miljoen in 2022. Omdat na 2022 het merendeel van de meerjarig incidentele middelen ten behoeve van beleid afloopt, neemt het tekort in het financieel kader af en ontwikkelt het zich van € 4,168 miljoen in 2022 naar € 2,800 miljoen in 2023. Hierbij moet worden aangetekend dat in bovenstaand overzicht als uitgangspunt wordt gehanteerd dat het huidige meerjarig incidentele beleid niet wordt voortgezet.

Aan de kant van de Zuiveringsheffing is er ruimte in het financieel kader voor 2020 en verder, ook na verwerking van de ontwikkelingen categorie 1. Deze loopt op van € 5,6 miljoen in 2020 tot € 8,4 miljoen in 2023. Echter moet daarbij worden aangetekend dat deze ruimte voor een belangrijk deel nodig is om de sloopkosten van de rwzi's Utrecht en Maarssenbroek te dekken en om mogelijke kostenstijging door invoering van de 4^e zuiveringstrap (medicijnresten) op te vangen. Ook dit beeld komt overeen met het beeld bij de voorjaarsnota van 2018/ meerjarenbegroting 2019.

In onderstaande tabel is een specificatie van de financiële consequenties opgenomen van de ontwikkelingen die in categorie 1 vallen. Daarbij is onderscheid naar de Watersysteem- en Zuiveringsheffing gemaakt:

Stijging van begrote netto-kosten t.o.v. Begroting 2019 per jaar

	2020	2021	2022	2023
1. I&A Waterschapshuis	€ 250.000	€ 300.000	€ 350.000	€ 400.000
2. WB WKB Veiligheidstoets	€ 241.000	€ 308.001	€ 315.002	€ 190.003
3. Toekomstbestendige organisatie Personeel	€ 600.000	€ 650.000	€ 700.000	€ 750.000
4. Toekomstbestendige organisatie Overige kosten	€ -	€ 150.000	€ 200.000	€ 250.000
5. WB_Organisatieverandering	€ 370.000	€ 269.000	€ 269.000	€ 79.000
6. WB Baggerprogramma na 2019	€ 1.868.000	€ 1.868.000	€ 1.868.000	€ 1.868.000
7. OSA Data ecologie e.d.	€ 72.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
8. Extra kapitaallasten verhogen investering ICT	€ -	€ 133.333	€ 266.667	€ 400.000
Totaal ontwikkelingen naar Voorjaarsnota	€ 3.401.000	€ 3.728.334	€ 4.018.669	€ 3.987.003
<i>Totaal ontwikkelingen Watersysteemheffing</i>	<i>€ 3.010.000</i>	<i>€ 3.161.001</i>	<i>€ 3.321.002</i>	<i>€ 3.159.003</i>
<i>Totaal ontwikkelingen Zuiveringsheffing</i>	<i>€ 391.000</i>	<i>€ 567.333</i>	<i>€ 697.667</i>	<i>€ 828.000</i>

Ruimte financieel kader per heffing na verwerking ontwikkelingen categorie 1

	alle bedragen t.o.v. 2019			
Watersysteemheffing	2020	2021	2022	2023
Totaal belastingopbrengsten	61.863	63.206	64.122	65.038
Totaal netto kosten o.b.v. meerjarenraming Begroting 2019	62.544	64.035	64.969	64.680
Netto-kosten ontwikkelingen categorie 1	3.010	3.161	3.321	3.159
Netto-kosten inclusief ontwikkelingen categorie 1	65.554	67.196	68.290	67.839
Totale ruimte watersysteemheffing (tekort)	(3.691)	(3.989)	(4.168)	(2.800)

	alle bedragen t.o.v. 2019			
Zuiveringsheffing	2020	2021	2022	2023
Totaal belastingopbrengsten	65.858	66.846	67.849	68.867
Totaal netto kosten o.b.v. meerjarenraming Begroting 2019	59.900	58.986	59.286	59.553
Netto-kosten ontwikkelingen categorie 1	391	567	698	828
Netto-kosten inclusief ontwikkelingen categorie 1	60.291	59.554	59.984	60.381
Totale ruimte zuiveringsheffing	5.567	7.292	7.865	8.485

(bedragen x € 1.000)

Conclusie:

Het financieel kader van de watersysteemheffing kent een dekkingprobleem en het financieel kader van de zuiveringsheffing heeft dit niet. In het vervolg van dit voorstel wordt daarom ingegaan op de dekking- en oplossingsmogelijkheden voor het tekort van de watersysteemheffing.

Dekking meerjarenbegroting netto-kosten Watersysteemheffing

Uitgangspunt bij de oplossing van bovengenoemde knelpunten in het financiële kader is dat incidentele opbrengsten alleen kunnen worden aangewend voor de dekking van incidentele kosten. Structurele kosten moeten in principe gedekt worden uit structurele opbrengsten. We gebruiken de term 'in principe' omdat incidentele middelen wel mogelijk inzetbaar zijn om in te groeien naar een structurele dekking.

A. Incidentele dekkingsmogelijkheden

Om bovenstaand uitgangspunt toe te kunnen passen, is het van belang de kostenontwikkeling te splitsen in structureel en incidenteel. Van de totale kosten die horen bij het financieel kader inclusief de ontwikkelingen van categorie 1, zijn de volgende onderdelen te beschouwen als incidenteel:

Incidentele kosten WSH

	2020	2021	2022	2023
Veiligheidstoets regionale keringen	€ 241.000	€ 308.001	€ 315.002	€ 190.003
Organisatieverandering Waterbeheer	€ 291.000	€ 190.000	€ 190.000	€ -
Datasysteem Ecologie	€ 72.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Dotaties bestemmingsreserve Woerdersluis	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ -
Totaal incidentele kosten WSH	€ 854.000	€ 798.001	€ 805.002	€ 240.003
Totaal incidentele kosten WSH 2020-2023				€ 2.697.006

Het resultaat 2018 levert de volgende dekkingsmogelijkheden op:

Dekkingsmogelijkheden incidentele kosten

Vrijval verkiezingen	€ 162.000
Saldo netto-kosten jaarrekening 2018	€ 1.485.526
Saldo belastingopbrengsten 2018	€ 1.853.651
Totaal incidentele dekking	€ 3.501.177

Deze ruimte kan worden ingezet om de financiële consequenties van de incidentele onderdelen van de kostenverhogende ontwikkelingen op te vangen. Dit leidt tot een verlaging van het tekort over de periode van 2020-2022 van in totaal € 2,7 miljoen. Deze kostenstijgingen worden genivelleerd via de egalisereserves. Eventuele besluitvorming over de onderdelen die via bestemmingsreserves kunnen lopen vindt eventueel plaats via een begrotingswijziging in 2019.

B. Structurele dekkingsmogelijkheden

Als bovenstaande lijn gevolgd wordt, resteert inclusief categorie 1 de volgende op te lossen structurele financiële tekort voor WSH:

	alle bedragen t.o.v. 2019			
1_Watersysteemheffing	2020	2021	2022	2023
Tekort financieel kader WSH	(3.691)	(3.917)	(4.024)	(2.584)
Totaal incidentele kosten WSH	854	798	805	240
Tekort WSH na dekking incidentele kosten	(2.837)	(3.119)	(3.219)	(2.344)

Onderstaand worden enkele scenario's gepresenteerd die bij kunnen dragen aan de dekking van de bovengenoemde problematiek voor categorie 1 voor de watersysteemheffing. Bij de scenario's hebben we gekeken naar de door het college geformuleerde uitgangspunten:

- Kostendekkende tarieven;
- Gelijkmatische tariefontwikkeling;
- De uitgangspunten van de nota reserves en voorzieningen.

Als dekkingsvoorstel van het resterende tekort zijn de volgende drie scenario's uitgewerkt:

1. Scenario 1 op basis van kostendekkende tarieven;
2. Scenario 2 stijging belastingtarieven met beperkte aanvullende inzet egalisereserves;
3. Scenario 3 gelijkmatige ontwikkeling belastingtarieven met hogere aanvullende inzet egalisereserves.

Onderstaand is het eerste scenario opgenomen, de beide andere scenario's treft u in bijlage 5.

Kostendekkende tarieven: Verhoging van de belastingtarieven tot het niveau waarbij de tarieven kostendekkend zijn. Dit leidt tot het volgende beeld:

Kostendekkende tarieven

	2020	2021	2022	2023
Structureel oplossen via belastingen cat. 1	(2.837)	(3.191)	(3.363)	(2.560)
Incidenteel oplossen via egalisereserves	-	-	-	-

extra jaarlijkse verhoging belastingen incl. cat 1 4,6% 0,6% 0,3% -1,2%

Een verhoging van de belastingopbrengsten met € 2,837 miljoen om de ontwikkelingen van categorie 1 op te vangen betekent voor de WSH een extra belastingverhoging van 4,6% bovenop de indexering van 2,0%: de totale verhoging van de belastingopbrengsten bedraagt dan 6,6%. Uitgaande van een autonome groei van het belastingdraagvlak met gemiddeld 1,5% leidt dit tot een gemiddelde verhoging binnen de watersysteemheffing van de tarieven met ongeveer 5,1%. Door de meevallers in 2018 bieden de egalisereserves ruimte om de stijging van 2020 over de komende jaren te verdelen zodat een gelijkmatige en gematigde ontwikkeling van de tarieven kan worden bewerkstelligd.

C Nivelleren waterschapslasten via tarief Zuiveringsheffing

Tot slot hebben we gekeken wat de consequenties zijn van een tariefsverlaging voor de zuiveringsheffing op de factuur. Het onderstaande rekenvoorbeeld laat zien dat een verlaging van het tarief bij de Zuiveringsheffing leidt tot een verlaging van circa 3,6% van het totaal factuurbedrag bij een 'meerpersoonshuishouden zonder eigen woning'. Voor een 'éénpersoonshuishouden zonder eigen woning' bedraagt de verlaging circa 2,3%. Voor 'huishoudens met een eigen woning' is het voordeel kleiner doordat de Zuiveringsheffing een kleiner deel van de factuur bepaalt. Dat geldt ook voor een agrarische bedrijf. Daar levert een verlaging van het tarief voor de Zuiveringsheffing met 5% minder dan 1% voordeel op de factuur op.

Consequenties factuur verlaging tarief ZH met 5%

1. Eénpersoonshuishouden met eigen woning	-1,7%
2. Eénpersoonshuishouden zonder eigen woning	-2,3%
3. Méérpersoonshuishouden met eigen woning	-2,8%
4. Méérpersoonshuishouden zonder eigen woning	-3,6%
5. Agrarisch bedrijf	-0,7%

Communicatie aspecten

n.v.t.

MVO aspecten

n.v.t.

Bijlagen:

Bijlage 1: specificatie en toelichting ontwikkelingen categorie 1

Bijlage 2: specificatie en toelichting ontwikkelingen categorie 2

Bijlage 3: specificatie en toelichting ontwikkelingen categorie 3

Bijlage 4: specificatie ontwikkelingen categorie 4

Bijlage 5: aanvullende dekkingsvoorstellen met inzet van egalisereserves

Bijlage 6: Voorjaarsnota 2019 (2020-2023)

Bijlage 1: specificatie en toelichting ontwikkelingen categorie 1

Stijging van begrote netto-kosten t.o.v. Begroting 2019 per jaar

	2020	2021	2022	2023
1. I&A Waterschapshuis	€ 250.000	€ 300.000	€ 350.000	€ 400.000
2. WB WKB Veiligheidstoets	€ 241.000	€ 308.001	€ 315.002	€ 190.003
3. Toekomstbestendige organisatie Personeel	€ 600.000	€ 650.000	€ 700.000	€ 750.000
4. Toekomstbestendige organisatie Overige kosten	€ -	€ 150.000	€ 200.000	€ 250.000
5. WB_Organisatieverandering	€ 370.000	€ 269.000	€ 269.000	€ 79.000
6. WB Baggerprogramma na 2019	€ 1.868.000	€ 1.868.000	€ 1.868.000	€ 1.868.000
7. OSA Data ecologie e.d.	€ 72.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
8. Extra kapitaallasten verhogen investering ICT	€ -	€ 133.333	€ 266.667	€ 400.000
Totaal ontwikkelingen naar Voorjaarsnota	€ 3.401.000	€ 3.728.334	€ 4.018.669	€ 3.987.003
Totaal ontwikkelingen Watersysteemheffing	€ 3.010.000	€ 3.161.001	€ 3.321.002	€ 3.159.003
Totaal ontwikkelingen Zuiveringsheffing	€ 391.000	€ 567.333	€ 697.667	€ 828.000

De bedragen in bovenstaande tabel zijn ten opzichte van de begroting van 2019. Dat wil zeggen dat de kosten voor bijvoorbeeld I&A Waterschapshuis in 2020 met € 250.000 stijgen ten opzichte van 2019 en in 2021 met € 300.000 ten opzichte van 2019 (en derhalve met € 50.000 ten opzichte van 2020).

Onderstaand treft u per ontwikkeling een toelichting:

De basis op orde (categorie 1)

Sturen binnen de organisatie

Met de groei van de organisatie, de nieuwe werkvelden en de groeiende snelheid waarmee we ons op veranderingen moeten aanpassen wordt het steeds belangrijker om de aansluiting tussen beoogde doelen en effecten en de dagelijkse werkzaamheden te organiseren. Sturing via langjarige beleids- en beheerplannen is niet meer voldoende. Om doelen en gewenste effecten goed en met tempo door te vertalen zijn professionals nodig die zich dagelijks specifiek richten op de taak om deze verbinding te verzorgen. We noemen dit de tactische laag, die zich bevindt tussen de strategie (doelen en gewenste effecten) en de operatie (dagelijkse uitvoering en prestaties). Van oudsher is deze laag maar beperkt aanwezig in onze organisatie.

Bedrijfsvoering op orde

De capaciteit voor bedrijfsvoering moet omhoog. Dit is niet alleen tijdelijke capaciteit om te ontwikkelen en te investeren in ambities, maar ook omdat de organisatie groeit als gevolg van de opgaves in het kader van de grote projecten en de ontwikkelingen die vanbuiten af op HDSR af komen. Vooral de projecten vergen voldoende capaciteit in de overhead om de groeiende organisatie te ondersteunen. De groeiende overhead kan slechts deels worden opgevangen door kosten van de ondersteuning ook aan de investeringsprojecten door te belasten. Daarnaast leidt de groeiende organisatie tot meer kosten voor werkplekken met bijbehorende hardware, telefonie, servercapaciteit en licenties. Hiervoor zijn, verspreid over 2020-2022, extra investeringsuitgaven van in totaal € 1,2 miljoen nodig. De kapitaallasten hiervan lopen in 2021 e.v. op tot € 400.000 per jaar. Tot slot, ook voor de bedrijfsvoering geldt dat de toenemende complexiteit van het werk leidt tot de behoefte te investeren in de tactische laag binnen het waterschap. Voor de verbeterde bedrijfsvoering is in 2020 €600 k nodig. In de jaren daarna nemen de bedragen toe als gevolg van verdere uitbreiding van de organisatie waar de organisatie op ingericht moet worden onder andere ook met extra werkplekken en licenties.

Waterbeheer op orde

De druk op het waterbeheer neemt ieder jaar verder toe. Projecten nemen toe in omvang, aangescherpt beleid leidt tot nieuwe en hogere prestatie-eisen op het gebied van duurzaamheid, waterkwaliteit, waterkwantiteit en interactie met de omgeving. Nieuwe technologie en doorgaande automatisering stelt nieuwe eisen aan de wijze van aansturing. Om deze veranderingen het hoofd te bieden is het nodig de, van oudsher operationeel georiënteerde, afdeling Waterbeheer beter aan te laten sluiten op de strategische, beleidsvormende laag van het waterschap. De afdeling heeft een tactische laag nodig waarin de doorvertaling van beleid (doelen en effecten) plaats vindt én die de verbinding met projecten en strategie legt. Ook is er een noodzaak voor het vergroten van de zakelijkheid in de relatie met leveranciers. De complexere beheertaak, de toename van calamiteiten door het veranderende klimaat én de groeiende organisatie vraagt om betere sturing op areaal en assets (kunstwerken/keringen/materieel).

Binnen 4 jaar moet de afdeling toegroeien naar een flexibel, capabel en zelf-organiserend team. Om dit in gang te zetten is er nu behoefte aan teamleiders en extra aanvulling in het assetmanagement, contractmanagement en technische kennis van onze kunstwerken. Een deel van de tactische laag is tijdelijk omdat de teams uiteindelijk zelf-organiserend worden en zodoende de effectiviteit en efficiency kan vergroten. Door natuurlijk verloop ontstaat deze ruimte de komende jaren in de personeelsbegroting.

Beheer

Baggeren

Stichtse Rijnlanden is een nieuwe achterstand in het baggeren aan het opbouwen. In 2015 is het achterstandsbaggeren afgerond en is overgegaan op toestandsafhankelijk baggeren met een jaarlijkse dotatie aan een voorziening voor baggeren. Bij de bezuinigingen om de HWBP bijdrage mogelijk te maken zonder tariefstijging is het jaarlijks beschikbare bedrag voor baggeren verminderd. De komende jaren komt er een piek aan van gebieden die regulier aan de beurt zijn om te baggeren. Daarnaast gaat in sommige delen/waterlopen de baggeraanwas ook sneller dan voorzien. Het opnieuw laten oplopen van een baggerachterstand is onwenselijk, omdat dit de kosten per m³ verwijderde bagger doet toenemen. Daarnaast staat de geloofwaardigheid van HDSR bij handhaving van derden op de onderhoudsplicht op het spel. De pieken in de uitgaven voor baggeren die we voor de komende jaren voorzien willen we opvangen via de reeds bestaande voorziening. Gemiddeld wordt voor de komende jaren een nieuwe jaarlijkse omvang van € 4,0 miljoen voor baggeren voorzien. De huidige dotatie aan de baggervoorziening bedraagt € 2,132 miljoen. Met deze voorjaarsnota wordt een aanvullende jaarlijkse dotatie van €1.868k aan de voorziening toestandsafhankelijk onderhoud toegekend vanaf 2020.

Nieuwe toetsronde regionale keringen

De Provinciale verordening legt aan de waterschappen de verplichting op om uiterlijk 2024 alle regionale waterkeringen te toetsen aan de normen voor sterkte van deze keringen. Dit wordt de tweede keer dat wij een dergelijke toetsing uitvoeren.

De eisen aan deze toetsing zijn verscherpt, en daardoor wordt deze tweede toetsronde intensiever en duurder. Ook hebben we van de vorige toetsronde geleerd dat het effectiever is om het toetsen zodanig op te zetten, dat er al voorwerk wordt verricht voor de groot-onderhoudsprojecten die uit de toetsing volgen bij afgekeurde keringen. Daarmee wordt bij de projecten geld terug verdiend.

Voor de toetsing zijn middelen beschikbaar in de begroting. Deze zijn echter voor deze intensieve toetsing in de komende jaren ontoereikend. Daarom vragen we extra middelen voor de jaren 2020-2024. Een deel van deze extra kosten kunnen worden geactiveerd vanwege het efficiencyvoordeel voor de uiteindelijke investeringsprojecten.

Verbonden partijen: Het Waterschapshuis

Het Waterschapshuis heeft reeds een aantal begrotingswijzigingen aangekondigd die per 2019 leiden tot een structurele kostenverhoging. Deze vloeien voort uit de keuzes die het Waterschapshuis heeft gemaakt om, ten eerste de eigen organisatie beter in te richten op de werkzaamheden en ten tweede om ruimte binnen de begroting te creëren om waterschappen ondersteuning te bieden in de digitale transformatie. Voor de aanvullende bijdrage aan Het Waterschapshuis is vanaf 2020 een bedrag van €250.000 nodig dat elk jaar met €50.000 opgehoogd wordt.

Opslag waterkwaliteitsdata

Momenteel wordt de fysische chemische en ecologische data van de Stichtse Rijnlanden opgeslagen in het Ecologisch en fysisch-chemisch informatiesysteem (EFCIS). Vanwege beëindiging van het beheer- en onderhoudscontract van de leverancierskant dienen we eind 2020 een nieuw systeem in gebruik te hebben. Als de ondersteuning stopt dan wordt het systeem uit de lucht gehaald. Risico's van het niet tijdig hebben van een nieuw systeem is dat gegevens niet meer beschikbaar zijn voor de organisatie. Dit is onwenselijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden waarin we gebruik maken van deze data, zoals planprocessen of inrichtingsprojecten. Ook kunnen we dan niet de wettelijke KRW-toetsingen niet uitvoeren. De aanschaf van het systeem zelf is een investering die leidt tot kapitaallasten (3 jaar lang, € 50.000 per jaar) en tot eenmalige implementatiekosten(dataconfiguratie en opleiding). Structurele bijkomende kosten (bijvoorbeeld licentiekosten) worden gedekt uit de huidige begroting. Met deze voorjaarsnota maken we incidenteel de benodigde gelden vrij voor de aanschaf en implementatie van het systeem.

Bijlage 2: specificatie en toelichting ontwikkelingen categorie 2

Totaal Categorie 2: naar onderdeel

	2020	2021	2022	2023
Duurzaamheid	€ 550.000	€ 525.000	€ 500.000	€ 500.000
Klimaatadaptatie	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000
Cultuurhistorie/ 2022	€ 100.000	€ 200.000	€ 300.000	€ 100.000
Remmen bodemdaling veenweide	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000
Monitoring Gezond Water	€ 850.000	€ 850.000	€ 850.000	€ 850.000
Digitalisering	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
Totaal	€ 2.625.000	€ 2.700.000	€ 2.775.000	€ 2.575.000
<i>WSH</i>	<i>€ 2.116.000</i>	<i>€ 2.153.500</i>	<i>€ 2.191.000</i>	<i>€ 2.091.000</i>
<i>ZH</i>	<i>€ 509.000</i>	<i>€ 546.500</i>	<i>€ 584.000</i>	<i>€ 484.000</i>

Onderstaand treft u per ontwikkeling een toelichting:

Ontwikkelingen voortvloeiend uit staand beleid (categorie 2)

Duurzaamheid

Het waterschap heeft zich gecommitteerd aan landelijke duurzaamheidsdoelen: voorzien in zijn eigen energiebehoefte (met doelen in 2020, 2025 en 2040), terugdringen van emissies van broeikasgassen (doelen in 2020 en 2050), grondstoffen hoogwaardiger benutten (2050) en duurzaam handelen door de eigen organisatie internaliseren (o.a. doelen Duurzaam GWW en 2020 en 2050). In het door het AB vastgestelde programma Duurzaamheid in 2018 zijn projecten en activiteiten voor komende jaren opgenomen om te werken aan de bovenstaande doelstellingen. Hierbij is een budget van € 250.000 vrijgemaakt via de tarieven van het ingenieursbureau om de activiteiten te organiseren. Investeringskredieten ten behoeve van duurzaamheidsdoelen worden apart aan het bestuur gevraagd. Tot nu is met mensen uit de staande organisatie gewerkt aan onze duurzaamheidsopgaven. Dit is echter een grote klus, waarbinnen ook specifieke kennis gevraagd wordt. De inzet om met eigen capaciteit investeringsprojecten van de grond te tillen lukt wel, maar biedt onvoldoende perspectief op het daadwerkelijk behalen van deze doelen.

Om de doelen werkelijk te halen is intensivering van het programma nodig. In de komende jaren is extra inzet nodig voor: voorbereiden en begeleiden energie projecten (bijv. onderzoek potentie windmolens), opzetten CO2 projecten (terugdringen broeikasgassen in diverse componenten van het werk van het waterschap), grondstoffen hoogwaardiger benutten (bijvoorbeeld grondstofstromen in beeld brengen), samenwerken in de Regionale Energiestrategie en internaliseren duurzaam handelen (opleiden en instrumenten ontwikkelen). Als we gevolg willen geven aan de afspraken rondom duurzaamheid heeft het programma jaarlijks €550k extra middelen ten opzichte van de bestaande middelen nodig.

Klimaatadaptatie

Klimaatverandering zorgt voor meer kans op overstromingen, wateroverlast bij extreme buien, langdurige droogte en hitte. Conform het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie moeten overheden, bedrijven en bewoners maatregelen nemen om negatieve gevolgen te voorkomen. Het waterschap werkt binnen de eigen taken aan het voorkomen van negatieve gevolgen door klimaatverandering. Zo is de afgelopen jaren met succes hard gewerkt aan het oplossen van de huidige opgave wateroverlast. Gezien de klimaatverandering zal in de komende jaren het waterschap zich gesteld zien voor een nieuwe opgave wateroverlast. Daarnaast zetten we ook in op maatregelen door andere partijen. Bijvoorbeeld in het samenwerkingsverband Coalitie Ruimtelijke Adaptatie waarin HDSR participeert.

Vanuit de breedte van deze opgave richt het waterschap een programma klimaatadaptatie in waarbinnen gewerkt wordt aan opgaven vanuit de thema's wateroverlast, watertekort en ruimtelijke adaptatie. Met de aansturing van deze onderwerpen binnen één programma maken we efficiënt gebruik van de beschikbare capaciteit, netwerken en benodigde kennis. De huidige beschikbare capaciteit en middelen schieten echter tekort om dit programma neer te zetten. Er is momenteel geen capaciteit voor werken aan watertekort, terwijl het waterschap bijvoorbeeld in kader van het Deltaplan Zoetwater in de komende jaren onder meer met belanghebbenden in de regio afspraken moet maken over waterbeschikbaarheid. De beschikbare capaciteit voor Ruimtelijke adaptatie is binnen het huidige kader gezocht. In de praktijk is deze ruimte er niet. Nu andere partijen aan de slag zijn met klimaatadaptatie en gezien de grote bouwopgaven die de komende jaren vorm gaan krijgen in deze regio, wil het waterschap kunnen bijdragen in de planvorming.

Met deze voorjaarsnota wordt structureel jaarlijks €450k vrijgemaakt voor het programma klimaatadaptatie bovenop de bestaande middelen. Hiermee geven we invulling aan de werkzaamheden binnen het waterschap en de bijdragen in samenwerkingsverbanden en plannen van derden om zo te werken aan een klimaatbestendige regio.

2022; cultuurhistorie op de kaart

In 2022 willen we aandacht geven aan de rijke cultuurhistorie van ons waterschap en onze omgeving, en zo ook werken aan het waterbewustzijn. Het waterschap is hiertoe volwaardig deelnemer in drie gremia die 2022 gaan markeren (Utrecht 900 jaar, Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar en Nieuwe Hollandse Waterlinie). Voor de invulling van 2022 is een bestemmingsreserve gemaakt waaruit straks €400.000 beschikbaar is voor bijdragen aan gezamenlijke evenementen en uitingen. En voor onze eigen activiteiten. Het waterschap maakt een eigen projectenboek met daarin alle eigen initiatieven en alle samenwerkingsactiviteiten om 2022 betekenis te geven met de inzet van de juiste mensen en middelen. De huidige inzet komt nu vanuit de organisatie, maar deze kan de gewenste inspanning en know how niet meer leveren. Om als volwaardig partner deel te blijven nemen en om de organisatie voor en rond 2022 in te vullen heeft het waterschap extra capaciteit nodig. Deels is deze tijdelijk en deels structureel. De viering 900 jaar waterbeheer vormt het aanknopingspunt voor verankering van cultuurhistorie binnen deze organisatie en na 2022 willen we een structurele inzet op dit onderwerp houden ten behoeve van behoud en het uitdragen van ons erfgoed in projecten en plannen.

Remmen bodemdaling veenweide

Voor het programma bodemdaling veenweide is circa 2,3 miljoen in de VJN 2016 t/m 2018 aan middelen vrijgemaakt om invulling te geven aan het remmen van bodemdaling. Met succes! Het gebied is in beweging gekomen, er draaien onder andere 2 pilots (Sturen met Grondwater in Spengen (drukdrainage) en Toekomstbestendige polder Lange Weide (reguliere onderwaterdrainage en dynamisch peilbeheer), de samenwerking is versterkt en kennisontwikkeling en -deling heeft een belangrijke plaats gekregen. In deze pilots is o.a. aandacht voor dynamisch peilbeheer, waterkwaliteit en governance. Bodemdaling is nu ook landelijk een serieus aandachtspunt. Via de klimaat Tafel is geld beschikbaar gesteld voor pilots op regionale schaal. Stichtse Rijnlanden heeft aanspraak kunnen maken op een deel van deze gelden waardoor we met de middelen die door ons waterschap ter beschikking zijn aanzienlijk meer middelen gegeneerd hebben (in totaal circa € 14 miljoen) op regionaal en nationaal niveau (klimaat slim boeren op veen en het nationale onderzoeksprogramma broeikasgassen). Hierdoor heeft het programma bodemdaling veenweide meer slagkracht gekregen. Andere partijen en overheden doen nu ook actief mee om bodemdaling aan te pakken, zeker nu vertragen van bodemdaling gekoppeld is aan de CO2-emissiereductie uit het klimaatakkoord.

Met het programma remmen bodemdaling heeft het waterschap succesvol een beweging op gang gebracht. Dit is pionieren. We zien een beweging maar weten ook niet hoe deze beweging zich voortzet. De koppeling met CO2 reductie en mogelijk duurzame energie bieden weer nieuwe wegen en geldstromen. Met het pionieren hebben we onze nek uitgestoken. De intentie om de organisatiekosten voor het Waterbeheer van de toekomst met externe middelen te financieren, blijkt niet te lukken. Dit drukt op de organisatie. Maar ook het deelnemen integrale gebiedsprocessen (samen met) legt een grotere druk op de organisatie. Om de organisatie op sterkte te houden voor de beweging in het gebied is versterking van het programma nodig.

De ontwikkelingen om bodemdaling veenweide tegen te gaan betekenen wel wat voor het waterbeheer van de toekomst. Indicatief worden de consequenties van het remmen van bodemdaling met bijvoorbeeld onderwaterdrainage inzichtelijk gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan de extra zoetwatervraag, de infrastructuur, het peilbeheer en de daarbij behorende manier van werken en de afspraken met het gebied. Voor de doorvertaling van deze consequenties naar het waterbeheer van het waterschap en de organisatiekracht wordt met deze voorjaarsnota meerjarig incidenteel €200k gevraagd.

Gezond water

Zoals reeds in de vorige voorjaarsnota aangekondigd heeft de organisatie gewerkt aan een nieuw monitoringsplan. De organisatie heeft hiervoor de bestaande meetnetten geëvalueerd en constateert dat de huidige meetnetten niet goed meer aan sluiten bij randvoorwaarden vanuit wetgeving en beleid, de informatiebehoeften voor het uitvoeren van waterschapstaken en nieuwe beschikbare monitoringstechnieken. Vanuit wetgeving (KRW, Wet Natuurbescherming en EU exotenverordening) is een extra meetinspanning nodig om te voldoen aan de informatievraag. Daarnaast wil het waterschap beter sturen op gezond water in plannen, beheer, onderhoud en inrichting. Watersysteemanalyses, monitoring van het effect van maatregelen zoals groenblauwe diensten en de impulsregeling in stedelijk gebied, gericht sturen op waterkwaliteit van het eigen beheer en onderhoud vragen allemaal data.

Monitoring is een dure aangelegenheid. Dit komt doordat het meten en analyseren van waterkwaliteitsparameters vaak erg arbeidsintensief is. De mogelijke nieuwe technieken (remote sensing, E-DNA, inzet sensoren, passieve

sampling) halen een groot deel van de arbeidsuren uit de monitoringsprijs. Deze technieken zijn echter veelal nog in ontwikkeling en moeten nog goed gekeurd worden. Stichtse Rijnlanden wil binnen het meetplan ook ruimte creëren om deze innovatieve meettechnieken te verkennen.

Een andere vorm van data-inwinning is het faciliteren van burgerparticipatie (citizen science). Door burgers en ondernemers te betrekken bij de lokale waterkwaliteit worden niet alleen gegevens ingewonnen, maar ook gewerkt aan waterbewustzijn. Andere waterbeheerders (onder meer Zuiderzeeland, Waternet) hebben goede ervaringen met burgerparticipatie. Stichtse Rijnlanden wil dit ook gaan inzetten voor een ecologisch goed waterbeheer. Voor dit geheel aan opgaven is een nieuw monitoringsplan opgesteld.

De jaarlijkse extra kosten van dit monitoringsplan bedragen €650.000. Om goed invulling te geven aan de extra meetinspanning, de begeleiding van citizen science en het databeheer is daarnaast ook aanvullende capaciteit nodig. In totaal wordt hiervoor €850.000 jaarlijks gevraagd aanvullend op het beschikbare budget voor monitoring.

Derde planperiode KRW

Inmiddels is ook de planvorming gestart voor de 3^e KRW-uitvoeringsperiode. Er zijn geen signalen om aan te nemen dat de opgave in de 3^e periode kleiner is dan in de huidige periode. Eerder zijn de opgaven groter vanwege de toenemende klimaatverandering en benodigde intensievere samenwerking. Daarom is vanaf 2022 ten minste de voortzetting van de tijdelijke inzet nodig (2018-2021), maar vermoedelijk nog een tandje erbij.

Digitalisering

In bijlage 3 wordt voor categorie 3 een toelichting gegeven op de ontwikkeling Transformatie naar een moderne overheid. Deze ontwikkeling is op dit moment nog onvoldoende uitgewerkt om deze ook goed te kwantificeren. In categorie 2 is in totaal wel voor 2020 tot en met 2023 € 400.000 opgenomen om o.a. de onder categorie 3 toegelichte ontwikkelingen handen en voeten te geven.

Bijlage 3: specificatie en toelichting ontwikkelingen categorie 3

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling Transformatie naar een moderne overheid. Deze ontwikkeling is op dit moment nog onvoldoende concreet uitgewerkt om deze ook goed te kwantificeren. In categorie 2 is in totaal wel voor 2020 tot en met 2023 € 400.000 opgenomen om o.a. de hieronder toegelichte ontwikkelingen handen en voeten te geven.

Ontwikkelopgaven categorie 3

Transformatie naar een moderne overheid

De digitale transformatie voltrekt zich volop in de maatschappij. Met digitale transformatie bedoelen we de verandering van processen en organisaties onder invloed van digitale technologie. De mogelijkheden in en verwachtingen over het werk van het waterschap nemen door digitalisering erg snel toe. Zo zijn we voor het peilbeheer gegroeid van handmatig peil instellen naar digitaal meten en regelen op afstand. We kunnen dat doen vanaf tablet of smartphone. Het werk van de rayonmedewerkers verandert hierdoor ook. Een ander voorbeeld is de app die fruittelers op basis van onze 'open data' over waterstanden hebben gemaakt om slim en eerlijk met watergebruik om te gaan. En, nu al is het (experimenteel) mogelijk om op basis van 'big data' twee dagen vooruit te voorspellen welke volumeklasse (laag, normaal, hoog) wij als debiet zullen aanvoeren naar Rijnland of AGV. Zodat zij hun peilsturing kunnen optimaliseren en we samen het stroomgebied beter bedienen. Op alle terreinen in ons waterschapswerk zijn dit soort voorbeelden te noemen.

De technologie maakt het mogelijk, maar essentieel zijn het innoveren van processen, kundig personeel dat dit kan en management van data als grondstof voor de processen/innovaties. De taken van het waterschap veranderen daarmee niet, maar wel de manier waarop deze ingevuld worden. En vrijblijvend is het niet. We moeten (als overheden) meegaan in de ontwikkeling. Om de transformatie naar een digi-vaardige organisatie op te kunnen pakken, willen we starten met het vergroten van het organisatievermogen. En van hieruit een visie ontwikkelen, pilots van de grond tillen en inzichtelijk maken wat er nodig is. Daarnaast willen we inzetten op het versterken van het datamanagement als fundament voor de transformatie en het versterken van de kennis en capaciteit op het vlak van digitalisering en cyber security.

Concluderend kunnen we stellen dat we als Stichtse Rijnlanden stappen aan het zetten zijn, maar niet voorop lopen. Daarbij constateren we dat we als organisatie niet ingericht zijn met de benodigde middelen en kennis. Het traject vereist ontwikkel- en experimenteerruimte, digitaal leiderschap, nieuwe kennis en kunde en veranderkracht binnen het waterschap, die er nu niet is. En we zien dat de benodigde transformatie niet geleidelijk genoeg is om het te absorberen als onderdeel van het normale werk. Het vraagt om een stapsprong te maken. Om invulling te kunnen geven aan de opgaven voor het waterschap richten we een programma in waarbinnen de opgaven verder concreet gemaakt worden en werken we aan op orde krijgen van het datamanagement en cyber security als belangrijke speerpunten. Voor deze stappen in totaal € 400k nodig. Dit deel van deze ontwikkeling is in categorie 2 opgenomen.

Bijlage 4: specificatie ontwikkelingen categorie 4

Aflopend meerjarig incidenteel beleid

	2020	2021	2022	2023
VJN 2015 Impulsregeling Schoon water in de stad	€ -	€ -	€ -	€ -300.000
VJN 2016: Innovatie	€ -	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
VJN 2016: Impulsregeling	€ -	€ -	€ -	€ -150.000
VJN 2016: Bijdrage coördinatie Coalitie Ruimtelijke Adaptatie (CRA)	€ -	€ -20.000	€ -20.000	€ -20.000
VJN 2016: Veenweide	€ -	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000
VJN 2017/ B2018: Gezond water; Regionale samenwerking	€ -	€ -	€ -190.000	€ -190.000
VJN 2017/ B2018: Gezond water; Nieuwe stoffen	€ -	€ -	€ -75.000	€ -75.000
VJN 2017/ B2018: Gezond water; Water in de stad	€ -	€ -	€ -85.000	€ -85.000
VJN 2017/ B2018: Veenweide Demonstratieproject	€ -	€ -	€ -235.000	€ -235.000
VJN 2017/ B2018: Veenweide Reg. Stimuleringsregeling	€ -	€ -	€ -100.000	€ -100.000
VJN 2017/ B2018: Wateroverlast	€ -	€ -	€ -50.000	€ -50.000
VJN 2017/ B2018: Blauwe Burger	€ -	€ -	€ -100.000	€ -100.000
VJN 2018 Datamanagement	€ -	€ -	€ -	€ -100.000
VJN 2018 Overdracht Woerdersluis	€ -	€ -	€ -	€ -250.000
VJN 2018 Ruimtelijke adaptatie	€ -	€ -	€ -	€ -130.000
VJN 2018 Omgaan met wateroverlast	€ -	€ -50.000	€ -100.000	€ -100.000
VJN 2018 Afremmen bodemdaling	€ -	€ -	€ -	€ -90.000
Totaal	€ -	€ -270.000	€ -1.255.000	€ -1.255.000
<i>Subtotaal Watersysteemheffing</i>	€ -	€ -270.000	€ -1.180.000	€ -1.134.000
<i>Subtotaal Zuiveringsheffing</i>	€ -	€ -	€ -75.000	€ -121.000

Bijlage 5: aanvullende dekkingsvoorstellen met inzet van egalisereserves

1. Verhoging van de belastingtarieven met beperkte aanvullende inzet egalisereserves: hierbij wordt het bedrag van 2023 van 2,6 miljoen structureel gedekt en in de jaren daarvoor het verschil tussen de opbrengsten van de belastingen en het op te lossen probleem gedekt wordt uit een onttrekking van de egalisereserves. Dit leidt tot het volgende beeld:

Verhoging belastingen 2020 met structureel tekort 2023

	2020	2021	2022	2023
Structureel oplossen via belastingen cat. 1	(2.560)	(2.560)	(2.560)	(2.560)
Incidenteel oplossen via egalisereserves	(276)	(631)	(802)	-
totaal ten laste van egalisereserve	(1.710)			
<i>extra jaarlijkse verhoging belastingen incl. cat 1</i>	<i>4,1%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>

Een verhoging van de belastingopbrengsten met € 2,560 miljoen betekent voor de WSH een extra belastingverhoging van 4,1% bovenop de indexering van 2,0%: de totale verhoging van de belastingopbrengsten bedraagt dan 6,1%. Uitgaande van een autonome groei van het belastingdraagvlak met gemiddeld 1,5% leidt dit tot een gemiddelde verhoging van de tarieven met ongeveer 4,6%.

De onttrekking van de genoemde bedragen aan de egalisereserves is mogelijk, daar hiermee de kritieke ondergrens van 5% nog niet wordt bereikt.

2. Gelijkmatige tariefsverhoging met grotere aanvullende inzet egalisereserves: Door een gelijkmatige tariefsverhoging te verdelen over de jaren naar het bedrag van 2,6 miljoen in 2023 miljoen is het verschil tussen de opbrengsten van de belastingen en het op te lossen probleem in de jaren daarvoor groter. Ook dit zou gedekt kunnen worden door onttrekking van de egalisereserves. Dit leidt tot het volgende beeld:

Met ingroei naar volledige dekking uit belastingen

	2020	2021	2022	2023
Structureel oplossen via belastingen cat. 1	(853)	(1.707)	(2.560)	(2.560)
Incidenteel oplossen via egalisereserves	(1.983)	(1.484)	(802)	-
totaal ten laste van egalisereserve	(4.270)			
<i>extra jaarlijkse verhoging belastingen incl. cat 1</i>	<i>1,4%</i>	<i>1,4%</i>	<i>1,3%</i>	<i>0,0%</i>

Een gelijkmatige verhoging van de belastingopbrengsten betekent voor de WSH een extra belastingverhoging van 1,4% 2020, van 1,4% ten opzichte 2020 in 2021 en 1,3% extra in 2022 ten opzichte van 2021.

De onttrekking van de genoemde bedragen aan de egalisereserves is niet mogelijk, daar hiermee de kritieke ondergrens van 5% tijdelijk wordt overschreden.